

En Eski Disk Gezegen Çıkaracak mı?

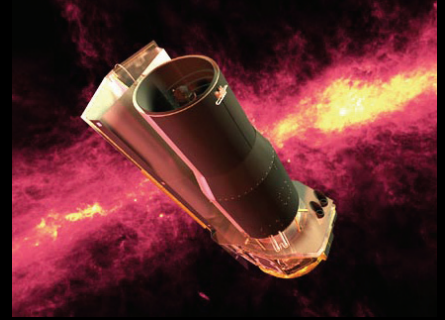
Her kuralın istisnasının olması, gökbilim için de geçerli. Burada kural, yeni oluşmuş

bir yıldızın çevresinde bulunan ve gezegenlerin içinde olduğu gaz ve toz diskinin birkaç milyon yıl kaybolması. Nedeni, büyük olasılıkla diskteki malzemenin, oluşumlarını tamamlamış

gezegenlerde toplanması. Ancak, gökbilimciler büyük bir istisnayı yakalamış bulunuyorlar. Disk, Dünya'dan 350 ışık yılı uzaklıkta Boğa (Taurus) Takımyıldızı bölgesinde Stephenson 34 sisteminde iki kırmızı cüce yıldız çevreliyor. Spitzer kızılaltı teleskopuyla yapılan gözlemler, diskin iç kenarının ikili yıldız sisteminden yaklaşık 100 milyon km, dış kenarınınsa en az 1 milyar km uzaklıkta olduğunu gösterdi. Gökbilimciler diskin Spitzer'in algılayamayacağı kadar soğuk bölgelerinin çok daha öteye kadar uzanabileceğini söylüyorlar. Yıldızların yaydığı ışıktan yaşlarını hesaplayan araştırmacılar, yıldızlarla aynı zamanda oluşan diskin yaşını 25 milyon yıl olarak hesaplamışlar. Keşfi yapan Harvard Smithsonian Astrofizik Merkezi ekibinden Lee Hartmann, bu yaşa gelmiş diskten fazla bir şey beklemiyor. "Yeni doğan bir yıldız, ne yapacaksa 10 milyon yıl içinde yapmış olur. Eğer bu disk şimdiye kadar bir gezegen oluşturamadıysa, herhalde bundan sonra hiç oluşturamaz" diyor. Aynı ekipten Nuria Calvet ise farklı görüşte: "Diskte hâlâ oldukça büyük miktarda gaz bulunuyor; dolayısıyla hâlâ gaz devî gezegenler oluşturabilir".

NASA Basın Bülteni, 18 Temmuz 2005

Uzak Gökadalarda İlk Yıldızlar

Hubble Teleskopu'nun Ocak (Fornax) Takımyıldızı bölgesinde optik (gözümüzün algılayabildiği ışık) dalga boylarında almış olduğu görüntülerdeki çok soluk gökadalara Spitzer Kızılaltı Teleskopu'yla inceleyen gökbilimciler, bunlardan gelen ışığın 13 milyar yıl önce, yani evren henüz 700 milyon yaşındayken yola çıktığını belirlediler. Üstelik gözlenen gökadalardan 300 milyon yaşına varmış oldukları anlaşıldı. Büyük gökadalara, daha küçüklerin çarpışıp birleşmesiyle oluştuğundan, küçük gökadalara ve içlerindeki büyük ilk kuşak yıldızlar çok daha önce ortaya çıkmış olmalı.

NASA Basın Bülteni, 2 Nisan 2005